

FIȘA DISCIPLINEI
Anul universitar 2016-2017

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	Istorie și Filologie
1.3. Departamentul	Istorie, Arheologie și Muzeologie
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Masterat
1.6. Programul de studii	<i>Identități regionale în Europa Central-Răsăriteană. Masterat în istorie</i>

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	<i>Diversitate profesională și modernizare socială în Europa modernă timpurie</i>			2.2. Cod disciplină	MIR 1102		
2.3. Titularul activității de curs	Conf. univ. dr. Daniel Dumitran						
2.4. Titularul activității de seminar	Conf. univ. dr. Daniel Dumitran						
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					
Examinări					3
Alte activități					
3.7 Total ore studiu individual	83				
3.8 Total ore din planul de învățământ	42				
3.9 Total ore pe semestru	125				
3.10 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
4.2. de competențe	Accesul la sursele redactate cu grafie latină/româno-chirilică

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu videoproiector
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sală dotată cu videoproiector

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1. Descoperirea și utilizarea resurselor bibliografice și arhivistice specifice specializării.</p> <p>C2. Realizarea unui discurs istoriografic coerent, cu finalitate pedagogică sau științifică.</p> <p>C3. Participarea la proiecte de cercetare în cadrul specializării.</p> <p>C6. Studiul și cercetarea interdisciplinară, utilizarea corectă a conceptelor domeniului de bază și ale domeniilor conexe.</p>
Competențe transversale	<p>CT1. Asumarea unor norme etice în preluarea și utilizarea informației de orice natură.</p> <p>CT2. Utilizarea computerului și a resurselor informaționale de pe internet.</p> <p>CT3. Comunicarea în procesul de studiu și cercetare, inclusiv în una sau două limbi de circulație internațională.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Studierea interdisciplinară a fenomenului confesional în epoca premodernă și modernă timpurie (raporturile cu istoria ecleziastică, sociologia și sociologia culturală).
7.2 Obiectivele specifice	Cursul propune aprofundarea fenomenelor specifice începutului epocii moderne în Europa (sec. XVI-XVIII), cu referire predilectă la problematica ecleziastică, spirituală și ideologică, inclusiv în perspectivă diacronică, raportul dintre identitate și diversitate, în contextul multicultural specific Europei Centrale. Din punct de vedere metodologic, vor fi abordate aspectele legate de procesul formării confesiunilor și al confesionalizării, de rolul statului și de impactul modernizator pentru societate al acestui proces.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
C1. Curs introductiv. Problematică și bibliografie	Discuții	
C2. Considerații metodologice 2.1. Dezbatere asupra conceptelor: <i>confesiune, confesionalism</i> 2.2. Puncte de vedere contemporane asupra libertății religioase 2.3. Cazul românesc	Prelegere, discuții	
C3. Reforma protestantă și fenomenul confesionalismului în Europa la începutul epocii moderne 3.1. Difuzarea Reformei 3.2. Definirea doctrinei 3.3. Formarea clerului și organizarea Bisericilor. Biserică și stat	Prelegere, discuții	
C4. Reforma catolică și fenomenul confesionalismului 4.1. Mijloace de realizare a Reformei: ordinele religioase 4.2. Conciliul tridentin 4.3. Aplicarea deciziilor conciliare	Prelegere, discuții	
C5. Confesionalizarea și formarea statului modern 5.1. Prusia, teritoriile habsburgice și Bavaria 5.2. Micile principate. Arhiepiscopatul de Salzburg 5.3. Orașele	Prelegere, discuții	
C6. Propaganda confesională și procesul de aculturație 6.1. Mijloace de difuzare: universitățile și mănăstirile 6.2. Episcopatul și clerul. Sfinții Contrareformei	Prelegere, discuții	

6.3. Succese și rezistențe		
C7. Disciplinarea socială și religioasă în epoca confesională 7.1. Definierea conceptelor <i>disciplină socială, disciplină religioasă</i> . Teme și abordări istoriografice semnificative 7.2. Exemple ilustrative 7.3. Reușita demersului	Prelegere, discuții	
C8. Teoria și practica absolutismului 8.1. Teorii ale suveranității 8.2. Grupurile sociale de sprijin 8.3. Crize ale absolutismului	Prelegere, discuții	
C9. Noua concepție despre stat a absolutismului lămurit 9.1. Surse ideatice 9.2. Modele 9.3. Dezbateri	Prelegere, discuții	
C10. Programul de reformă al absolutismului lămurit 10.1. Domeniile și motivațiile reformelor 10.2. Practici de guvernare 10.3. Impactul și posteritatea reformismului	Prelegere, discuții	
C11. Politica de toleranță 11.1. Geneza ideii de toleranță 11.2. Edictele de toleranță: analiză comparativă 11.3. Concluzie: semnificațiile diferite ale toleranței	Prelegere, discuții	
C12. Semnificațiile teologice și politice ale controverselor doctrinare în primele secole ale epocii moderne 12.1. Teologie și politică la începutul epocii moderne 12.2. Principalele controverse doctrinare din interiorul catolicismului 12.3. Biserica și statul: atitudini convergente sau divergente?	Prelegere, discuții	
C13. Biserica și stat în Europa răsăriteană, între tradiționalism și provocările modernizării 13.1. Un model uniform sau variabil? Tradiție/ tradiții în Bisericile răsăritene ortodoxe 13.2. Tentative de reformare. Evoluția și reînnoirea teologiei 13.3. Consecințele procesului de secularizare. Modernizarea – o dezbateră oportună?	Prelegere, discuții	
C14. Concluziile cursului	Discuții	

Bibliografie generală

- Alzati, Cesare, „L'Ortodossia”, în *Storia del Cristianesimo. L'età moderna*, a cura di Giovanni Filoramo e Daniele Menozzi, Roma – Bari, Editori Laterza, 2006, pp. 291-418.
- Beales, Derek, *Enlightenment and Reform in Eighteenth-Century Europe*, I. B. Tauris, 2005.
- Bushkovitch, Paul, *Religion and Society in Russia. The Sixteenth and Seventeenth Centuries*, Oxford University Press, 1992.
- Delumeau, Jean, *Le catholicisme entre Luther et Voltaire*, Paris, P.U.F., 1971.
- Forster, Marc, *Catholic Revival in the Age of the Baroque. Religious Identity in Southwest Germany, 1550-1750*, Cambridge University Press, 2004.
- Gorski, Philip S., „Historicizing the Secularization Debate: Church, State, and Society in Late Medieval and Early Modern Europe, ca. 1300 to 1700”, în *American Sociological Review*, Vol. 65, No. 1 (February 2000), pp. 138-167.
- Grell, Ole Peter and Roy Porter (Eds.), *Toleration in Enlightenment Europe*, Cambridge University Press, 2000.
- Heppner, Harald, Peter Urbanitsch, Renate Zedinger (Eds.), *Social Change in the Habsburg Monarchy. Les Transformations de la société dans la monarchie des Habsbourg: l'époque des Lumières* [The Eighteenth Century and the Habsburg Monarchy International Series, Vol. 3], Bochum, Dr. Dieter Winkler Verlag, 2011.
- Histoire du christianisme des origines à nos jours*. Tome X. *Les défis de la modernité (1750-1840)*, sous la responsabilité de Bernard Plongeron, Paris, 1997.
- Hsia, R. Po-chia, *Social Discipline in the Reformation: Central Europe 1550-1750*, London and New York, Routledge, 1992.
- Hsia, R. Po-chia, *The world of Catholic renewal 1540-1770*, Cambridge, Cambridge University Press, 1998.
- Maag, Karin (Ed.), *The Reformation in Eastern and Central Europe*, Aldershot, 1997.
- Martina, Giacomo, *La Chiesa nell'età dell'assolutismo, del liberalismo, del totalitarismo*. II. *L'età dell'assolutismo*, quinta edizione, Brescia, 1983, p. 103-146.
- Morini, Enrico, *La Chiesa Ortodossa. Storia, disciplina, culto*, Bologna, Edizioni Studio Domenicano, 1996.
- O'Brien, Charles, „Ideas of Religious Toleration at the Time of Joseph II. A Study of the Enlightenment among Catholics in Austria”, în *Transactions of the American Philosophical Society*, New Ser., Vol. 59, No. 7, 1969, pp. 1-80.

<p>Prodi, Paolo (a cura di), <i>Disciplina dell'anima, disciplina del corpo e disciplina della società</i>, Bologna, il Mulino, 1994.</p> <p>Prosperi, Adriano, <i>Il Concilio di Trento: una introduzione storica</i>, Torino, Einaudi, 2001.</p> <p>Runciman, Steven, <i>The Great Church in captivity. A Study of the Patriarchate of Constantinople from the Eve of the Turkish Conquest to the Greek War of Independence</i>, Cambridge University Press, 1968.</p> <p>Schilling, Heinz, <i>Religion, Political Culture and the Emergence of Early Modern Society. Essays in German and Dutch History</i>, E. J. Brill, 1992.</p> <p>Schilling, Heinz (Hg.), <i>Institutionen, Instrumente und Akteure sozialer Kontrolle und Disziplinierung im frühneuzeitlichen Europa</i>, Frankfurt am Main, 1999 (conține și studii în lb. engleză).</p> <p>Schilling, Heinz and István György Tóth (Eds.), <i>Cultural Exchange in Early Modern Europe. Vol. I. Religion and Cultural Exchange in Europe, 1400-1700</i>, Cambridge University Press, 2006.</p> <p>Schilling, Heinz, Stephan Ehrenpreis (Hg.), <i>Frühneuzeitliche Bildungsgeschichte der Reformierten in konfessionsvergleichender Perspektive. Schulwesen, Lesekultur und Wissenschaft</i>, Berlin, Duncker u. Humblot, 2007.</p> <p>Schmale, Wolfgang, Renate Zedinger, Jean Mondot (Hg.), <i>Josephinismus – eine Bilanz. Échecs et réussites du Joséphisme</i> [Jahrbuch der Österreichischen Gesellschaft zur Erforschung des 18. Jahrhunderts 22 (2007)], Bochum, Dr. Dieter Winkler Verlag, 2008.</p> <p>Scribner, Bob, Roy Porter, Mikuláš Teich (Eds.), <i>The Reformation in National Context</i>, Cambridge University Press, 1994.</p> <p>Vismara, Paola, „Il Cattolicesimo dalla «Riforma Cattolica» all'Assolutismo illuminato”, în <i>Storia del Cristianesimo. L'età moderna</i>, a cura di Giovanni Filoramo e Daniele Menozzi, Roma – Bari, Editori Laterza, 2006, pp. 151-290.</p> <p>Ware, Timothy, <i>Istoria Bisericii Ortodoxe</i>, București, Aldo Press, 1993.</p>		
Seminar-laborator		
<p>S1. Seminar introductiv</p> <p>Bibliografie</p> <p>Deventer, Jörg, „„Confesionalizarea” – un concept teoretic relevant pentru studierea religiei, politicii și societății Europei Est-Centrale din perioada modernă timpurie?”, în <i>Studia UBB historia</i>, 53, 1-2 (2008), pp. 33-58.</p> <p>Lotz-Heumann, Ute, „Conceptul de „confesionalizare” – o dezbatere a paradigmei istoriografice”, în <i>Studia UBB historia</i>, 53, 1-2 (2008), pp. 15-32.</p>	Problematizare	
<p>S2. Formarea confesiunilor în Transilvania. Stat și Stări (sec. XVI-XVII). Modalități de difuzare a Reformei și implicații culturale</p> <p>2.1. Actorii: statul și stările</p> <p>2.2. Conceptele: recepti și toleranți; prozelitism și aculturație</p> <p>2.3. Mijloacele</p> <p>Bibliografie</p> <p>a) <i>Sinteze</i></p> <p>Binder, Ludwig, <i>Grundlagen und Formen der Toleranz in Siebenbürgen bis zur Mitte des 17. Jahrhunderts</i>, Köln-Wien, Böhlau Verlag [Siebenbürgisches Archiv, 11], 1976.</p> <p>Dumitran, Ana, <i>Religie ortodoxă – Religie reformată. Ipostaze ale identității confesionale a românilor din Transilvania în secolele XVI-XVII</i>, Cluj-Napoca, Nereamia Napocae, 2004.</p> <p>Periș, Lucian, <i>Prezențe catolice în Transilvania, Moldova și Țara Românească (1601-1698)</i>, Blaj, Buna Vestire, 2005.</p> <p>Radosav, Doru, <i>Cultură și umanism în Banat. Secolul XVII</i>, Timișoara, Editura de Vest, 2003.</p> <p>Roth, Erich, <i>Die Reformation in Siebenbürgen. Ihr Verhältnis zu Wittenberg und der Schweiz. Teil I-II</i>, Köln-Wien, Böhlau Verlag [Siebenbürgisches Archiv 2, 4], 1962-1964.</p> <p>Rus, Vasile, <i>Operarii in vinea Domini. Misionarii iezuiți în Transilvania, Banat și Partium (1579-1715)</i>, vol. I. <i>Tablouri istorice și spirituale</i>, vol. II. <i>Fontes</i>, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2008.</p> <p>Szegedi, Edit, <i>Identități premoderne în Transilvania</i>, Cluj-Napoca, EFES, 2002.</p> <p>Szegedi, Edit, „Reforma în Transilvania. Constituirea identităților confesionale” și „Confesionalizarea”, în Ioan-Aurel Pop, Thomas Nägler, Magyari András, ed., <i>Istoria Transilvaniei</i>, vol. II (1541-</p>	Problematizare și dezbatere. Prezentare de referate	

<p>1711), Cluj-Napoca, 2005, pp. 237-262.</p> <p>b) Studii</p> <p>Crăciun, Maria, „Iconografia euharistică și identitatea confesională a comunității săsești în Transilvania premodernă”, în vol. <i>Identități confesionale în Europa Central-Orientală (Secolele XVII-XXI). Lucrările colocviului internațional din 14-17 noiembrie 2007, Cluj-Napoca</i>, coord. Nicolae Bocșan, Ana Victoria Sima, Ion Cârja, Cluj-Napoca, PUC, 2009, pp. 305-332.</p> <p>Gudor, Kund Botond, „Confessional Tolerance and Intolerance in 16th and 17th Century Transylvania”, în <i>Transylvanian Review</i>, XXI, Suppl. No. 1 (2012), pp. 261-289.</p> <p>Murdock, Graeme, „Principatul Transilvaniei în epoca confesională”, în <i>Studia UBB historia</i>, 53, 1-2 (2008), pp. 59-75.</p> <p>Pásztori-Kupán, István, „A Secular Decree on Interfaith Acceptance Based on the Bible”, în <i>Annales Universitatis Apulensis. Series Historica (Geneza și semnificațiile ideii de toleranță religioasă în Principatul Transilvaniei, secolele XVI-XVIII)</i>, Alba Iulia, 2010, pp. 19-41.</p> <p>Peters, Christine, „Jesuits, Confessional Identities and Landlordship in God’s Transylvanian Vineyard, 1580-1588”, în <i>Communities of Devotion. Religious Orders and Society in East Central Europe, 1450-1800</i>, ed. by Maria Crăciun and Elaine Fulton, Farnham, Ashgate, 2011, pp. 197-226.</p> <p>Szegedi, Edit, „Politica religioasă a principilor reformați”, în <i>Studia UBB historia</i>, 2008, pp. 76-99.</p> <p>Zach, Krista, „Stări, domeniu seniorial și confesionalizare în Transilvania. Reflecții asupra disciplinării sociale (1550-1650)”, în <i>Studia UBB historia</i>, 53, 1-2 (2008), pp. 100-126.</p> <p>Zikeli, Daniel, „<i>Ach schläfst du Siebenbürgen noch?</i>” <i>Der siebenbürgisch-sächsischer Pfarrer Markus Fronius (1659-1713). Studien zu Leben und Werk</i>, București, Blueprint international, 2007.</p> <p>Surse</p> <p>Binder, Ludwig, <i>Johannes Honterus. Schriften, Briefe, Zeugnisse</i>, Bukarest, Kriterion Verlag, 1996.</p> <p><i>Constituțiile Aprobate ale Transilvaniei (1653)</i>, ediție îngrijită de Liviu Marcu, Cluj-Napoca, Dacia, 1997.</p> <p>Tóth István György, <i>Relationes missionariorum de Hungaria et Transilvania (1627-1707)</i>, Budapest – Roma, 1994.</p>		
<p>S3. Sistemul politic și confesional în Principatul Transilvaniei (sec. XVIII). Viața religioasă a credincioșilor</p> <p>3.1. Modificarea cadrului instituțional și legislativ</p> <p>3.2. Reformismul</p> <p>3.3. Sistemul confesional</p> <p>Bibliografie</p> <p>a) Sinteze</p> <p>Câmpeanu, Remus, Attila Varga, Anton Dörner, <i>În pragul Europei. Instituțiile transilvane în epoca prerreformistă</i>, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2008 [lucrare disponibilă on-line, la adresa: http://www.history-cluj.ro/Istorie/Ro/startIstorie_structura.htm].</p> <p>Câmpeanu, Remus, Anca Câmpian, <i>În spiritul Europei moderne. Administrația și profesiunile din Transilvania în perioada reformismului terezian și iosefin (1740-1790)</i>, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2009 [lucrare disponibilă on-line, la adresa: http://www.history-cluj.ro/Istorie/Ro/startIstorie_structura.htm].</p> <p>Kutschera, Rolf, <i>Landtag und Gubernium in Siebenbürgen 1688-1869</i>, Köln – Wien, Böhlau Verlag, 1985.</p> <p>Săsăujan, Mihai, <i>Politica bisericească a Curții din Viena în Transilvania (1740-1761)</i>, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2002.</p> <p>Shore, Paul, <i>Jesuits and the Politics of Religious Pluralism in</i></p>	<p>Problematizare și dezbateri. Prezentare de referate</p>	

<p><i>Eighteenth-Century Transylvania. Culture, Politics and Religion, 1693-1773</i>, Aldershot, Ashgate, 2007.</p> <p>Tóth Zoltán, I. <i>Primul secol al naționalismului românesc ardelean 1697-1792</i>, București, Editura Pythagora, 2001.</p> <p>b) Studii</p> <p>Bahlcke, Joachim, „Status Catholicus und Kirchenpolitik in Siebenbürgen. Entwicklungsphasen des römisch-katholischen Klerus zwischen Reformation und Josephinismus”, în <i>Siebenbürgen in der Habsburgermonarchie. Vom Leopoldinum bis zum Ausgleich (1690-1867)</i>, Köln – Weimar – Wien, Böhlau Verlag, 1999, pp. 151-179.</p> <p>Bahlcke, Joachim, „Catholic Identity and Ecclesiastical Politics in Early Modern Transylvania”, în <i>Confessional Identity in East-Central Europe</i>, ed. by Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta and Graeme Murdock, Aldershot, Ashgate, 2002, pp. 134-152.</p> <p>Crăciun, Maria, Elaine Fulton, „Introduction. Communities of Devotion: Religious Orders and Society in East Central Europe, 1450-1800”, în <i>Communities of Devotion. Religious Orders and Society in East Central Europe, 1450-1800</i>, ed. by Maria Crăciun and Elaine Fulton, Farnham, Ashgate, 2011, pp. 1-27.</p> <p>Surse</p> <p>Bernád Rita, <i>A Gyulafehérvári Érseki Levéltár és az Erdélyi Katolikus Státus Levéltára II. Oklevél és iratjegyzék. Canonica visitatiók mutatója</i> [Inventarul diplomelor și documentelor /1224/ 1429-1992. Indicele vizitațiilor canonice 1711-1908], Gyulafehérvár – Budapest, ELTE Egyetemi Levéltár és a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség, 2006.</p> <p>Kolosvári, Sándor, Kelemen Ovári, <i>Magyar Törvényítár. 1540-1848. évi Erdélyi Törvények</i>, harmadik könv. <i>Novellaris Articulusok</i>, Budapest, Franklin Társulat, 1900.</p> <p>Răduțiu, Aurel, Ladislau Gyémánt, <i>Repertoriul actelor oficiale privind Transilvania tipărite în limba română 1701-1847</i>, București, Editura Enciclopedică, 1981.</p> <p>Răduțiu, Aurel, Ladislau Gyémánt, <i>Repertoriul izvoarelor statistice privind Transilvania 1690-1848</i>, București, Editura Univers Enciclopedic, 1995.</p> <p>Szögi László, <i>A Gyulafehérvári Érseki Levéltár és az Erdélyi Katolikus Státus Levéltára I. 1429-2000</i> [Arhiva Arhidiecezei Romano-Catolice de Alba Iulia și Arhiva Statusului Romano Catolic din Transilvania I.1429-2000]. <i>Repertorium</i>, Gyulafehérvár – Budapest, ELTE Egyetemi Levéltár és a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség, 2006.</p> <p>Tóth, Lőrincz, Dezső Márkus (ed.), <i>Magyar Törvényítár. 1657-1740. évi Erdélyi Törvényczikkek. III. Az I. Lipót és III. Károly királyok uralkodása alatt alkotott törvények (1657-1740)</i>, Budapest, Franklin Társulat, 1900.</p>		
<p>S4. Bisericile românești din Transilvania în sec. al XVIII-lea. Formarea elitelor</p> <p>4.1. Instituțiile: continuitate sau înnoire?</p> <p>4.2. Clerul și laicii: formarea elitei</p> <p>4.3. Românii ortodocși ca obiect de guvernare. Momentul 1773 și consecințele lui</p> <p>Bibliografie</p> <p>a) Sinteze</p> <p>Câmpeanu, Remus, <i>Elitele românești din Transilvania secolului al XVIII-lea</i>, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2008 (ediția I, 2000).</p> <p>Dumitran, Daniel, <i>Un timp al reformelor. Biserica Greco-Catolică din Transilvania sub conducerea episcopului Ioan Bob (1782-1830)</i>, ed. a II-a, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2007.</p> <p>Ghișa, Ciprian, <i>Biserica Greco-Catolică din Transilvania (1700-1850)</i>.</p>	<p>Problematizare și dezbateri. Prezentare de referate</p>	

<p><i>Elaborarea discursului identitar</i>, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2006.</p> <p>Ghișa, Ciprian, <i>Episcopia Greco-Catolică de Făgăraș în timpul păstoririi lui Ioan Lemeni 1832-1850</i>, vol. I-II, Cluj-Napoca, Argonaut, 2008.</p> <p>Ghitta, Ovidiu, <i>Nașterea unei Biserici. Biserica greco-catolică din Sătmăr în primul ei secol de existență (1667-1761)</i>, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2001.</p> <p>Gyémánt, Ladislau, <i>Mișcarea națională a românilor din Transilvania între anii 1790 și 1848</i>, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.</p> <p>Marte, Johann et al., <i>Unirea românilor transilvăneni cu Biserica Romei. Vol. II. De la 1701 până în anul 1761</i>, București, Editura Enciclopedică, 2015.</p> <p>Miron, Greta-Monica, <i>“... poruncește, scoale-te, du-te, propoveduește ...” Biserica Greco-Catolică din Transilvania. Cler și enoriași (1697-1782)</i>, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2004.</p> <p>Moașa Nazare, Ruxandra, <i>Sub semnul lui Hermes și al lui Pallas. Educație și societate la negustorii ortodocși din Brașov și Sibiu la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea</i>, București, Editura Academiei Române, 2010.</p> <p><i>b) Studii</i></p> <p>Dumitran, Daniel, „Formația clerului greco-catolic la începutul secolului al XIX-lea: spre constituirea unei categorii elitare?”, în <i>Annales historica</i>, 14, I (2010), pp. 129-168.</p> <p>Dumitran, Daniel, „Formen der Identität im Siebenbürgen (18. Jh.). Einleitung zur Kritik der Darstellung der Nichtunierten Rumänen in der Geschichtsschreibung”, în <i>Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai”</i>, XV (2012), pp. 23-55.</p> <p>Dumitran, Daniel, „Forme ale definirii identitare în Transilvania veacului al XVIII-lea. Introducere la critica imaginii istoriografice a românilor neuniți (II)”, în <i>Apulum</i>, L (2013), pp. 149-203.</p> <p>Ghișa, Ciprian, „Structura administrativ-teritorială a Bisericii Greco-Catolice din Transilvania – aspecte instituționale și terminologice”, în <i>Studia historia</i>, 51, 2 (2006), pp. 36-74.</p> <p>Ghitta, Ovidiu, „The First Greek-Catholic Catechisms in Hungary and Transylvania”, în <i>Confessional Identity in East-Central Europe</i>, ed. by Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta and Graeme Murdock, Aldershot, Ashgate, 2002, pp. 153-166.</p> <p>Hitchins, Keith, „Tradiție religioasă și conștiință națională la românii din Transilvania, 1730-1780”, în vol. <i>Mit și realitate în istoriografia românească</i>, București, Editura Enciclopedică, 1997, pp. 11-32.</p> <p>Teodor, Pompiliu, „The Confessional Identity of the Transylvanian Greek Catholic Church”, în <i>Confessional Identity in East-Central Europe</i>, ed. by Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta and Graeme Murdock, Aldershot, Ashgate, 2002, pp. 167-180.</p> <p>Surse</p> <p>Bozac, Ileana, Teodor Pavel (editori), <i>Călătoria împăratului Iosif al II-lea în Transilvania la 1773</i>, vol. I-II, Cluj-Napoca, Institutul Cultural Român, 2006, 2011.</p> <p>Stanciu, Laura, Keith Hitchins, Daniel Dumitran (editori), <i>Despre Biserica românilor din Transilvania. Documente externe (1744-1754)</i>, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2009.</p> <p>Stinghe, Sterie, <i>Documente privitoare la trecutul românilor din Șchei (1700-1783)</i>, vol. I, Brașov, Tipografia Ciurcu & Comp., 1901.</p> <p>Tempea, Radu, <i>Istoria sfintei besereci a Șcheilor Brașovului</i>, ediție îngrijită de Octavian Șchiau și Livia Bot, București, Editura pentru literatură, 1969.</p>		
<p>S.5. Politica și practica toleranței în Transilvania, în perioada tereziană și iosefină</p>	<p>Problematizare și dezbateri. Prezentare de</p>	

<p>5.1. Definirea conceptului de toleranță. Toleranță și concivilitate 5.2. Practica toleranței: cât de multă toleranță și pentru cine? 5.3. Consecințele toleranței</p> <p>Bibliografie a) <i>Sinteze</i> Bérenger, Jean, <i>Tolérance ou paix de religion en Europe centrale (1415-1792)</i>, Paris, Honoré Champion Éditeur, 2000. Dumitran, Daniel, Botond Gudor, <i>Geneza și semnificațiile ideii de toleranță religioasă în Principatul Transilvaniei (secolele XVI-XVIII)</i> [Annales Universitatis Apulensis. Series Historica, Special Issue, 2010], Alba Iulia, Altip, 2010. Dumitran, Daniel, Botond Gudor, <i>Identitate confesională și toleranță religioasă în secolele XVIII-XXI</i> [Annales Universitatis Apulensis. Series Historica, nr. 15/II], Cluj-Napoca, Mega, 2011. Schaser, Angelika, <i>Reformele iosefine în Transilvania și urmările lor în viața socială. Importanța Edictului de concivilitate pentru orașul Sibiu</i>, Sibiu, hora, 2000.</p> <p>b) <i>Studii</i> Barbu, Violeta, „Biserica Română Unită cu Roma în căutarea identității: problema ritului și activitatea misionarilor iezuiți”, în <i>Revista Istorică</i>, III, 5-6 (1992), pp. 529-545. Dumitran, Daniel, „Hin zu einer Gemeinschaft der rechte in Siebenbürgen? Grundgedanken der Toleranzpolitik in siebenbürgischen Fürstentum zur Zeit des Kaisers Joseph II.”, în <i>Transylvanian Review</i>, XXI, Suppl. No. 1 (2012), pp. 291-315. Miron, Greta Monica, „Greco-catholicism și ortodoxie în Transilvania celei de-a doua jumătăți a secolului al XVIII-lea. Repere în definirea ideii de toleranță”, în <i>Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai”</i>, II (1999), pp. 104-115. Teodor, Pompiliu, „Tolerance and the Transylvanian Romanians: From Maria Theresia to Joseph II”, în <i>Church and Society in Central and Eastern Europe</i>, ed. Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta, Cluj-Napoca, EFES, 1998, pp. 184-206.</p> <p>Surse Bogdan-Duică, George, <i>Călugărul Visarion Sarai (1744). Studiu istoric din istoria Transilvaniei</i>, Caransebeș, 1896 [pt. anexele documentare]. Dragomir, Silviu, <i>Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII</i>, ediție îngrijită de Sorin Șipoș, vol. I-II, Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane, 2012 [pt. anexele documentare]. Dumitran, Daniel, Ana Dumitran, Florean-Adrian Laslo (Eds.), „... virtuti decreti tollerantiae beneficia clero Graeci restituenda ...”. <i>Biserica românească din Transilvania în izvoarele statistice ale anului 1767</i>, Alba Iulia, Altip, 2009. Mályusz, Elemér (ed.), <i>Iratok a türelmi rendelet történetéhez</i>, Budapest, 1940. Săsăujan, Mihai, <i>Habsburgii și Biserica Ortodoxă din Imperiul austriac (1740-1761). Documente</i>, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003. Stanciu, Laura, Keith Hitchens, Daniel Dumitran (editori), <i>Despre Biserica românilor din Transilvania. Documente externe (1744-1754)</i>, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2009.</p>	<p>referate</p>	
<p>S6. Biserica Ortodoxă din Principatele extracarpatice la începutul epocii moderne (sec. XVI-XVIII). Structurile puterii, clerul și laicii 6.1. Evoluția instituțională a Bisericii 6.2. Acțiunea de ctitorire și semnificațiile sale 6.3. Medii și mijloace de renovare</p> <p>Bibliografie a) <i>Sinteze</i> Barbu, Violeta, <i>Purgatoriul misionarilor. Contrareforma în Țările Române în secolul al XVII-lea</i>, București, Editura Academiei Române,</p>	<p>Problematizare și dezbateri. Prezentare de referate</p>	

<p>2008.</p> <p>Ceaușu, Mihai-Ștefan, <i>Bucovina habsburgică de la anexare la Congresul de la Viena. Iosefinism și postiosefinism (1774-1815)</i>, Iași, 1998.</p> <p>Ghițulescu, Constanța, <i>În șalvari și cu ișlic. Biserică, sexualitate, căsătorie și divorț în Țara Românească a secolului al XVIII-lea</i>, București, Humanitas, 2004.</p> <p>Livadă-Cadeschi, Ligia, <i>De la milă la filantropie. Instituții de asistare a săracilor din Țara Românească și Moldova în secolul al XVIII-lea</i>, București, Nemira, 2001.</p> <p>Păcurariu, Mircea, <i>Istoria Bisericii Ortodoxe Române</i>. Vol. 2. (Secolele XVII și XVIII), ediția a II-a, București, 1994.</p> <p>Periș, Lucian, <i>Prezențe catolice în Transilvania, Moldova și Țara Românească (1601-1698)</i>, Blaj, Buna Vestire, 2005.</p> <p>Țighiliiu, Iolanda, <i>Societate și mentalitate în Țara Românească și Moldova. Secolele XV-XVII</i>, București, Paideia, 1997.</p> <p>Țighiliiu, Iolanda, <i>Între diavol și bunul Dumnezeu. Cler și cultură în Principatele Dunărene (1600-1774)</i>, București, Paideia, 2002.</p> <p><i>b) Studii</i></p> <p>Crăciun, Maria, „Semnificațiile ctitoririi în Moldova medievală. O istorie socială a religiei”, în <i>Național și universal în istoria românilor. Studii oferite prof. dr. Șerban Papacostea cu ocazia împlinirii a 70 de ani</i>, ed. Ovidiu Cristea, Gheorghe Lazăr, București, Editura Enciclopedică, 1998, pp. 137-171.</p> <p>Murgescu, Bogdan, „„Phanariots” and „Pământenii”. Religion and Ethnicity in Shaping Identities in the Romanian Principalities and the Ottoman Empire”, în <i>Ethnicity and Religion in Central and Eastern Europe</i>, ed. by Maria Crăciun and Ovidiu Ghitta, Cluj-Napoca, Cluj University Press, 1995, pp. 196-204.</p> <p>Murgescu, Bogdan, „Confessional Polemics and Political Imperatives in the Romanian Principalities (Late 17th – Early 18th Centuries)”, în <i>Church and Society in Central and Eastern Europe</i>, ed. Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta, Cluj-Napoca, EFES, 1998, pp. 174-183.</p> <p>Surse</p> <p>Cantemir, Dimitrie, <i>Descrierea Moldovei</i>, București, Editura Academiei R.S.R., 1973.</p> <p>Ceaușu, Mihai-Ștefan, Marius Chelcu (ed.), <i>Domeniul mănăstirilor din Bucovina în secolele XIV-XVIII. Inventar de documente</i>, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2007.</p> <p>Geanoglu-Lesvioldax, Alecsandru, <i>Istorie bisericească pre scurt</i>, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2011.</p> <p>Lazăr, Mariana, „Ctitorie și danie. Catastiful mănăstirii Cotroceni”, în <i>Revista de Istorie Socială</i>, IV-VII (1999-2002), pp. 164-183.</p>		
<p>S7. Concluziile seminarului</p> <p>7.1. Modernizarea: o realitate perceptibilă la 1800? Locul Transilvaniei în contextul Europei Central-Răsăritene</p> <p>7.2. Atitudini față de diversitate: Transilvania și Principatele extracarpătice</p>	Dezbateri	

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Familiarizarea cu principalele concepte utilizate în cadrul disciplinei și cu maniera de cercetare specifică le oferă posibilitatea studenților de a participa la proiecte de cercetare în cadrul specializării și în domeniile conexe, pe direcțiile prioritare ale cercetării. Ei își pot valorifica astfel pregătirea profesională acumulată în timpul studiilor.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea adecvată a	Orală: conversație și expunere	25%

	conținuturilor	liberă	
	Parcurgerea bibliografiei		25%
10.5 Seminar/laborator	Frecvență		10%
	Participarea regulată la dezbateri	Practică: două referate	40%
10.6 Standard minim de performanță:			
Demonstrarea competențelor în descoperirea și utilizarea resurselor bibliografice și arhivistice specifice specializării și în realizarea unui discurs istoriografic coerent, cu finalitate pedagogică sau științifică, prin realizarea a două cercetări aplicate referitoare la subiectele de seminar, bazate pe investigarea bibliografiei speciale, pentru cea dintâi, a bibliografiei speciale și a surselor edite, pentru cea de-a doua. Ambele vor fi prezentate, în formă orală, în cadrul seminarului aferent. Referatul pentru cea de-a doua cercetare va fi predat, în formă scrisă revizuită, la sfârșitul semestrului.			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

26.09.2016

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

27.09.2016